

**Handleiding aanvraag en verantwoording
Zwerfafvalvergoeding**

Systematiek Zwerfafvalvergoeding 2019-2022

nedvang

Inhoud

Inleiding	5
Belangrijke wijzigingen	5
1. Verdeelsleutel	5
2. Rolverdeling	6
3. Uitkering Zwerfafvalvergoeding	6
4. Aanvraag en verantwoording Zwerfafvalvergoeding	7
4.1 Aanvraag Zwerfafvalvergoeding	8
4.2 Verantwoording Zwerfafvalvergoeding	9
4.3 Toelichting bestedingsactiviteiten	10
5. Kennisdeling	13
Bijlagen	14
Bijlage 1: Verantwoording jaarplan 2013-2017	14
Bijlage 2: Richtlijn Schoon Belonen	15

Inleiding

Op 27 juni 2012 hebben het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (I&M), de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Verpakkende Bedrijfsleven de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022 ondertekend.

Één van de afspraken in de lopende Raamovereenkomst is dat jaarlijks 20 miljoen euro ter beschikking wordt gesteld voor extra inzet op de preventie en aanpak van zwerfafval. Dit geld, ofwel de Zwerfafvalvergoeding wordt jaarlijks door producenten en importeurs van verpakte producten via het Afvalfonds Verpakkingen aan gemeenten beschikbaar gesteld voor de extra zwerfafvalactiviteiten gedurende de looptijd van 2013-2022. De Zwerfafvalvergoeding ondersteunt gemeenten bij het streven naar een zwerfafvalvrije gemeente.

Nieuwe voorwaarde Monitoring Minimaal:

Voor 2019 geldt een nieuwe voorwaarde om in aanmerking te komen voor de Zwerfafvalvergoeding namelijk Monitoring Minimaal. De Monitoring Minimaal omvat twee stappen:

Stap 1: Registratie van beleid en beheer

De gemeente registreert ieder jaar enkele kernpunten van de zwerfafvalaanpak, zoals het ambitieniveau voor schoon en de organisatie van beheer en reiniging op hoofdlijnen. Dit kan door in te loggen bij NederlandSchoon via <https://zwerfafval.incijfers.nl> en de online vragenlijst in te vullen. Het invullen van deze vragenlijst is een voorwaarde om in aanmerking te komen voor financiering.

Stap 2: Beperkte monitoring van de beeldkwaliteit zwerfafval

De gemeente doet dit als volgt:

- De gemeente voert jaarlijks minstens 1 meetronde uit in het voorjaar (maart-juni) of in het najaar (september-november).
- De gemeente doet dit op 50 meetlocaties, verdeeld over gebiedstypen en wijken en maakt daarbij onderscheid tussen centrum en overige gebieden binnen de bebouwde kom.
- De gemeente houdt hierbij de 4 CROW beeldmeetlatten voor zwerfafval aan (fijn en grof zwerfafval op verharding en grof zwerfafval in beplanting en op gras).
- De gemeente zorgt voor het uploaden van de uitkomsten naar NederlandSchoon via <https://zwerfafval.incijfers.nl> middels een Standaard Uitwissel Format of automatisch via een softwareleverancier.
- De gemeente kan zelf kiezen in welke mate de gegevens openbaar zijn.

Waarom: Meten is weten

Door te meten weet de gemeente of een aanpak effect heeft. Hierdoor kunnen succesvolle werkwijzen met andere gemeenten gedeeld worden. Daarom zijn de partijen van de Raamovereenkomst Verpakkingen overeengekomen dat alle gemeenten monitoring toepassen. Bij gebruik van de Zwerfafvalvergoeding is dat daarom een voorwaarde: de Monitoring Minimaal.

Evaluatie

De Monitoring Minimaal wordt eind 2019 geëvalueerd door VNG en Afvalfonds Verpakkingen.

1. Verdeelsleutel

De Zwerfafvalvergoeding van 20 miljoen euro per jaar wordt verdeeld op basis van het aantal inwoners per gemeente. Er geldt een gelijk bedrag per inwoner voor alle gemeenten. De peildatum voor het inwonersaantal is 1 januari van het voorgaande jaar. Voor 2019 is de peildatum dus 1 januari 2018.

2. Rolverdeling

Binnen de systematiek van de uitkering van de Zwerfafvalvergoeding hebben de volgende partijen een rol:

- Gemeenten: verantwoordelijk voor het uitvoeren van extra zwerfafvalactiviteiten, het indienen van een jaarplan zwerfafval en het afleggen van verantwoording.
- Stichting NederlandSchoon: verantwoordelijk voor zowel inhoudelijke als beleidsmatige vraagstukken en de beoordeling van gemeentepannen met betrekking tot de uitgaven van de Zwerfafvalvergoeding.
- Nedvang: verantwoordelijk voor het proces rondom financiële controle en vaststelling van de Zwerfafvalvergoeding.
- Stichting Afvalfonds Verpakkingen: verantwoordelijk voor financiering en betaling van de vastgestelde Zwerfafvalvergoeding.
- VNG: vertegenwoordiger gemeenten in de Raamovereenkomst Verpakkingen.
- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W, voorheen I&M): vertegenwoordiger Rijk in de Raamovereenkomst Verpakkingen.

3. Uitkering Zwerfafvalvergoeding

Iedere gemeente komt in aanmerking voor een vergoeding voor de extra inzet ter preventie en aanpak van zwerfafval. Een gemeente kan deze jaarlijkse Zwerfafvalvergoeding aanvragen indien aan de volgende voorwaarden voldaan is:

- Er is een deelnemersovereenkomst in het kader van de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013 – 2022 afgesloten met Nedvang.
- Er is sprake van extra aanpak van zwerfafval. De reguliere aanpak van zwerfafval wordt niet vergoed.
- Een aanvraag voor de Zwerfafvalvergoeding wordt in de vorm van een jaarplan ingediend via WasteTool, het online monitoringsprogramma van Nedvang.
- De verantwoording van de uitgaven wordt tijdig via WasteTool ingediend.
- De monitoringsgegevens worden tijdig via NederlandSchoon aangeleverd, zie 4.2.1.

Indien de Zwerfafvalvergoeding niet volledig ingezet wordt door de gemeente zal het resterende bedrag beschikbaar komen voor zwerfafvalmaatregelen voor gemeenten, hierover vindt overleg plaats tussen de VNG en het Afvalfonds Verpakkingen.

Gemeenten kunnen de Zwerfafvalvergoeding aanvragen en besteden binnen de bestedingscategorieën. Hierbij geldt dat niet bestede vergoedingen vrijvallen volgens onderstaand schema. Een vergoeding wordt aangevraagd door het tijdig indienen van een jaarplan in WasteTool. Voor het laatste jaar waarover de Zwerfafvalvergoeding beschikbaar wordt gesteld, zijnde 2022, dient in het eerste kwartaal van 2023 de laatste eindverantwoording ingediend te worden. De voorwaarden voor de besteding van het resterend budget over de periode 2013-2017 zijn opgenomen in bijlage 1.

Overzicht jaarlijkse vrijval van beschikbare, niet bestede vergoedingen:

Jaar	Mogelijke inzet resterende, nog beschikbare budgetten	Jaarplan	Indienen jaarplan	Indienen verantwoording	Vrijval niet besteed deel
Niet bestede Zwerfafvalvergoeding over 2013-2017 zonder plan	nvt	geen	nvt	nvt	aug. 2018
2013-2017 met aanvullend plan, uitvoering 2018 - 2019	2013 – 2017	2013 – 2017	1 april 2018 – 1 aug 2018	1 jan 2020 – 1 april 2020	sep. 2020
2018	2018	2018	1 nov 2017 – 1 maart 2018	1 jan 2019 – 1 april 2019	aug. 2021
2019	2018 – 2019	2019	1 april 2019 – 1 juli 2019	1 jan 2020 – 1 april 2020	aug. 2021
2020	2018 – 2019 – 2020	2020	1 nov 2019 – 1 maart 2020	1 jan 2021 – 1 april 2021	aug. 2022
2021	2020 – 2021	2021	1 nov 2020 – 1 maart 2021	1 jan 2022 – 1 april 2022	aug. 2023
2022	2021 – 2022	2022	1 nov 2021 – 1 maart 2022	1 jan 2023 – 1 april 2023	aug. 2023

4. Aanvraag en verantwoording Zwerfafvalvergoeding

4.1 Aanvraag Zwerfafvalvergoeding

4.1.1 Indienen aanvraag jaarplan 2019

- De gemeente kan via WasteTool van 1 april 2019 tot 1 juli 2019 een jaarplan 2019 indienen.
- Het jaarplan bestaat uit een algemene omschrijving van de extra zwerfafval-aanpak, het verwachte resultaat en een korte omschrijving van de geplande activiteiten. Elke activiteit moet aan een bestedingscategorie worden gekoppeld. De categorie monitoring is verplicht opgenomen, omdat Monitoring Minimaal een voorwaarde is voor het gebruik van de Zwerfafvalvergoeding. Gemeenten kunnen hierbij het bedrag 0 invullen, mochten zij zonder extra financiële inspanningen aan Monitoring Minimaal kunnen voldoen.
- Er zijn 9 bestedingscategorieën voor extra aanpak opgesteld:
 1. Gedragsbeïnvloeding
 2. Participatie/beloning
 3. Slimmere voorzieningen/middelen
 4. Prikkel ter beïnvloeding
 5. Slimmer beheer/opleidingen
 6. Investing in inrichting
 7. Schoon Belonen
 8. Overig
 9. Monitoring

In het jaarplan zwerfafval geeft de gemeente aan op welke van deze categorieën de activiteit hoofdzakelijk gericht is.
- De gemeente kan in 2019 de vergoeding als voorschot uitgekeerd krijgen als het jaarplan voor 1 juli via WasteTool is ingediend en de vragenlijst beleid & beheer van NederlandSchoon is ingevuld. Plannen na 1 juli komen niet in aanmerking voor een voorschot.

- Het voorschot wordt in 2019 versterkt in gelijke delen per kwartaal. Vanaf het verstrijken van de deadline voor het voorschot kan gedurende de rest van het jaar alsnog een plan worden ingediend. Dit plan wordt beoordeeld en geeft de gemeente duidelijkheid over het wel of niet passen van activiteiten binnen de Zwerfafvalvergoeding. De vergoeding wordt dan achteraf na goedkeuring van de verantwoording uitgekeerd.
- Indien een gemeente geen plan indient, kan worden volstaan met het indienen van alleen een verantwoording. Ook hier wordt dan achteraf na goedkeuring van de verantwoording de vergoeding uitgekeerd voor de activiteiten die vallen binnen de Zwerfafvalvergoeding.
Let op: dit is alleen van toepassing indien de verantwoording het voorgaande jaar betreft (bijvoorbeeld over Zwerfafvalvergoeding jaar 2019 kan uiterlijk in het eerste kwartaal van 2020 een verantwoording worden ingediend, zonder dat een plan is ingediend). Houd hierbij rekening met het invullen van Monitoring Minimaal, als voorwaarde voor de uitkering.

4.1.2. Indienen aanvraag jaarplan 2020-2022

- De gemeente kan jaarlijks via WasteTool van 1 november voor het betreffende kalenderjaar tot 1 maart in het betreffende kalenderjaar een jaarplan indienen.
- Het jaarplan bestaat uit een algemene omschrijving van de extra zwerfafvalaanpak, het verwachte resultaat en een korte omschrijving van de geplande activiteiten. Elke activiteit moet aan een bestedingscategorie worden gekoppeld. De categorie monitoring is verplicht opgenomen vanwege het verplichte karakter van Monitoring Minimaal. Gemeenten kunnen hierbij het bedrag 0 invullen, mochten zij zonder extra financiële inspanningen aan Monitoring Minimaal kunnen voldoen.
- Er zijn 9 bestedingscategorieën voor extra aanpak opgesteld:
 1. Gedragsbeïnvloeding
 2. Participatie/beloning
 3. Slimmere voorzieningen/middelen
 4. Prikkel ter beïnvloeding
 5. Slimmer beheer/opleidingen
 6. Investing in inrichting
 7. Schoon Belonen
 8. Overig
 9. Monitoring

In het jaarplan zwerfafval geeft de gemeente aan op welke van deze categorieën de activiteit hoofdzakelijk gericht is.
- De bestedingscategorieën zijn nog onderwerp van gesprek tussen het Afvalfonds Verpakkingen en de VNG.
- De gemeente kan de vergoeding als voorschot uitgekeerd krijgen als het jaarplan voor 1 maart via WasteTool is ingediend en de vragenlijst beleid & beheer van NederlandSchoon is ingevuld. Plannen na 1 maart komen niet in aanmerking voor een voorschot.
- Het voorschot wordt versterkt in gelijke delen per kwartaal.
- Vanaf het verstrijken van de deadline voor het voorschot kan gedurende de rest van het jaar alsnog een plan worden ingediend. Dit plan wordt beoordeeld en geeft de gemeente duidelijkheid over het wel of niet passen van activiteiten binnen de Zwerfafvalvergoeding. De vergoeding wordt dan achteraf na goedkeuring van de verantwoording uitgekeerd.
- Indien een gemeente geen plan indient, kan worden volstaan met het indienen van alleen een verantwoording. Ook hier wordt dan achteraf na goedkeuring van de verantwoording de vergoeding uitgekeerd voor de activiteiten die vallen binnen de Zwerfafvalvergoeding. **Let op:** dit is

alleen van toepassing indien de verantwoording het voorgaande jaar betreft (bijvoorbeeld over Zwerfafvalvergoeding jaar 2020 kan uiterlijk in het eerste kwartaal van 2021 een verantwoording worden ingediend, zonder dat een plan is ingediend). Houd hierbij rekening met het invullen van Monitoring Minimaal als voorwaarde voor de uitkering.

4.1.3 Beoordelen aanvraag

- Een ingediend plan wordt inhoudelijk beoordeeld. Er wordt gekeken of de invulling van de zwerfafvalaanpak door de gemeente binnen de bestedingscategorieën valt. De activiteiten dienen bij te dragen aan het voorkomen en/of verminderen van zwerfafval in de openbare ruimte.
- Binnen 8 weken na ontvangst verneemt de gemeente of het ingediende jaarplan zwerfafval toereikend is en of het inhoudelijk en financieel goedgekeurd kan worden.
- Indien het jaarplan zwerfafval onvolledig of onjuist is, krijgt de gemeente ruimte voor het aanpassen van het jaarplan. De gemeente is zelf verantwoordelijk voor het opnieuw indienen van het aangepaste jaarplan. Als het herziende plan binnen 4 weken wordt ingediend, blijft het recht op een voorschot behouden.

4.1.4 Uitkeren voorschot Zwerfafvalvergoeding

- Op basis van een tijdig ingediend en goedgekeurd jaarplan zwerfafval ontvangt de gemeente per kwartaal een kwart van het totaal aangevraagde voorschot, indien de vragenlijst beleid & beheer van NederlandSchoon is ingevuld. Het voorschot wordt in vier gelijke delen uitgekeerd. Het betaalvoorstel is in te zien in WasteTool onder vergoedingen.
- Gemeenten die geen voorschot hebben aangevraagd ontvangen het daadwerkelijk bestede bedrag, tot een vastgesteld maximum achteraf (zie overzicht maximaal nog beschikbare vergoeding in WasteTool), na goedkeuring van de verantwoording.

4.2 Verantwoording Zwerfafvalvergoeding

4.2.1 Indienen verantwoording

- De gemeente wordt geacht uiterlijk 1 april na afloop van een kalenderjaar de verantwoording van zwerfafvalactiviteiten via WasteTool in te dienen. De verantwoording heeft betrekking op de uitgevoerde aanpak van zwerfafval door de gemeente in het voorgaande jaar.
- De verantwoording bevat een inhoudelijk en een financieel component. Om een beeld te krijgen van de zwerfafvalaanpak, dient een omschrijving van de daadwerkelijke uitgevoerde extra activiteiten en het effect van de genomen activiteiten te worden gerapporteerd.
- In de inhoudelijke verantwoording wordt gevraagd naar de uitvoering van de projecten, de registratie van beleid & beheer en het aanleveren van de minimale set aan monitoringsgegevens zoals beschreven onder Monitoring Minimaal.
- In de financiële verantwoording wordt dezelfde indeling als de begroting toegepast en worden verschillen tussen begroting en realisatie toegelicht. Door het toevoegen van een uitdraai van de projectadministratie/overzicht van de uitgaven en een upload van ten minste 15 kopieën van de hoogste facturen van het bestede bedrag, kunnen de activiteiten, bestedingen en inzet financieel worden onderbouwd. Ook de eigen extra inzet dient financieel onderbouwd te worden. Dit kan door opname van de uren in de projectadministratie op basis van werkelijk geautoriseerde tijdsbesteding en een berekening van de tarieven op basis van de werkelijke directe kosten.
- De gemeente heeft de mogelijkheid af te wijken van het ingediende jaarplan. De uitvoering en activiteiten dienen wel te passen binnen de bestedingscategorieën.

- De verantwoording van een gemeente (met en zonder een voorschot op de Zwerfafvalvergoeding) wordt alleen in behandeling genomen als de verantwoording over het afgeronde jaar voor 1 april is ingediend via WasteTool en de monitoringsgegevens tijdig zijn aangeleverd.
- Bij niet, te laat of onvolledig indienen van een verantwoording (inclusief monitoringsgegevens) wordt de verantwoording niet in behandeling genomen en blijft de uitbetaling van de Zwerfafvalvergoeding voor activiteiten in het betreffende jaar uit. Eventuele voorschotten zullen worden teruggevorderd of verrekend met toekomstige betalingen.

4.2.2. Beoordelen verantwoording

- a) De verantwoording van het jaarplan van de gemeente wordt in samenwerking door NederlandSchoon en Nedvang beoordeeld voor 1 juli.
- b) De verantwoording moet voldoen aan de volgende criteria:
 - De activiteiten passen binnen de extra aanpak van zwerfafval.
 - De financiële onderbouwing van de gemeente sluit aan op de bestedingscategorieën.
 - De registratie van beleid en beheer is afgerond.
 - De gegevens van de beperkte monitoring van de beeldkwaliteit zwerfafval zijn aangeleverd.
- c) De ingediende verantwoording van de gemeente wordt goedgekeurd of afgekeurd, in dat laatste geval ontvangt de gemeente het verzoek tot aanvulling of aanpassing aangezien de ingediende verantwoording onvolledig of onjuist is.
- d) De gemeente voegt de gevraagde aanvulling of toelichting uit punt c toe via WasteTool en dient deze nogmaals in voor 1 augustus.
- e) De gemeente verneemt voor 1 oktober of de verantwoording toereikend is en de Zwerfafvalvergoeding is vastgesteld.
- f) Indien uit de verantwoording van de gemeente onvoldoende de extra aanpak van zwerfafval blijkt in relatie tot de bestedingscategorieën of de verantwoording na verzoek tot aanpassing onvolledig/onjuist blijft, ontvangt de gemeente geen Zwerfafvalvergoeding en worden eventuele voorschotten teruggevorderd of verrekend met toekomstige betalingen.
- g) Bij twijfel over de verantwoording behoudt Nedvang het recht om aanvullende informatie op te vragen of een controle te laten uitvoeren door een door Nedvang aangewezen accountant. Om aanspraak te maken op de Zwerfafvalvergoeding dient de gemeente hieraan mee te werken.
- h) De gemeente ontvangt uiterlijk in december de eindafrekening. Deze staat in WasteTool. De eindafrekening bevat de definitief vastgestelde Zwerfafvalvergoeding van het voorgaande jaar. Eventuele verrekening vindt plaats via de reguliere vergoedingssystematiek.

Aanvullende informatie over het proces van het indienen van de aanvraag Zwerfafvalvergoeding en de daaruit voortvloeiende verantwoording is te vinden op www.nedlandschoon.nl en www.kenniswijzerzwerfafval.nl.

4.3 Toelichting bestedingsactiviteiten

Gemeenten besteden veel geld aan het regulier schoonhouden van hun openbare ruimte. De hoofdgedachte van de Zwerfafvalvergoeding is dat door de extra aanpak minder zwerfafval ontstaat en de omgeving daadwerkelijk schoner blijft. Hiervoor zijn bestedingscategorieën opgesteld. Onder 'extra' aanpak worden zwerfafvalactiviteiten verstaan die buiten de reguliere werkzaamheden

vallen. Om in aanmerking te komen voor de Zwerfafvalvergoeding moet dan ook sprake zijn van extra inspanningen voor preventie, aanpak van zwerfafval en monitoring.

De inzet van eigen uren (projectmatig van beleid tot uitvoering) komt ook voor vergoeding in aanmerking mits deze inzet betrekking heeft op de extra aanpak van zwerfafval en de ureninzet achteraf afdoende kan worden onderbouwd op basis van geautoriseerde tijdsregistratie. De inzet voor regulier werk komt niet in aanmerking voor vergoeding. Indien een extra aanpak succesvol blijkt, kan een gemeente deze activiteit als meer jaren activiteit oppakken en blijft het recht op de vergoeding behouden. Uitgangspunt in deze is dat de activiteit steeds geëvalueerd wordt en wordt bijgesteld op basis van de ervaringen.

Voor benutting van de Zwerfafvalvergoeding dient de gemeente aan iedere activiteit één van de volgende bestedingscategorieën te koppelen en zorg te dragen voor monitoring oftewel terugkoppeling van resultaten. Gezien de voorwaarde van de terugkoppeling van monitoring zal in de WasteTool één activiteit vastgezet zijn op monitoring als bestedingscategorie. Dit is om extra aandacht te vragen voor de verplichte Monitoring Minimaal.

Bepaalde activiteiten bijvoorbeeld Schoon Belonen, kunnen leiden tot vermenging van huishoudelijke en bedrijfsmatige afvalstromen. De gemeente dient rekening te houden en afspraken te maken over eventuele juridische aandachtspunten rondom o.a. de Wet Markt en Overheid. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de gemeente. Voor de richtlijn van inzet Schoon Belonen en de basisvergoeding, zie bijlage 2.

4.3.1 Bestedingscategorieën 2019

De genoemde punten zijn illustratief en niet uitputtend.

Categorie 1: gedragsbeïnvloeding

- Investeren in lokale uitingen/voorzieningen die gedrag beïnvloeden.
- Zichtbaar schoonmaken.
- Aansluiten bij bestaande communicatie campagnes.

Categorie 2: participatie

- Betrekken van burgers en stakeholders (zoals winkeliers, scholen en sportverenigingen).
- Educatie (onder meer lespakket basisscholen).
- Ondersteunen opschoonactiviteiten, Landelijke Opschoondag, Nieuwjaarsvegen.
- Signaleringsfunctie zwerfafval optimaliseren.

Categorie 3: slimmere voorzieningen/middelen

- Investeren in slimmere afvalbakken.
- Afvalbakken/afvaleilanden voorzien van communicatie.
- Investeren in slimmer veeg- en zuigmaterieel.
- Optimaliseren gedragseffecten huidige voorzieningen (bv met geluid of licht).

Categorie 4: prikkels ter beïnvloeding

- Inzet extra handhavingscapaciteit.
- Beloningsprikkels ter beïnvloeding goed gedrag.

Categorie 5: slimmer beheer/opleidingen

- Invoeren beeld-/resultaatgericht werken (bv CROW-methode).
- Optimaliseren ledigingsmoment afvalbakken.
- Monitoring en kwaliteitsborging.
- Betere afstemming met andere activiteiten in de openbare ruimte.
- Slimmer beheer t.a.v. hotspots (slimmere signalering en maatwerkoplossingen).

Categorie 6: investeren in inrichting opdat zwerfafval wordt voorkomen

- Aanpassingen in de openbare ruimte met het oog op zwerfafvalgevoeligheid en reinigbaarheid.

Categorie 7: Schoon Belonen

- Zwerfafvalactiviteiten van deelnemers van Schoon Belonen bij maatschappelijke organisaties, (basis)scholen en sportverenigingen. De programma is gericht op het belonen van inzamelacties en het opruimen van kleine plastic flesjes, blikjes en eventueel ander verpakkingsmateriaal.

Categorie 8: overig

Categorie 9: monitoring

- Monitoring Minimaal (via een laagdrempelige tool kunnen gemeenten hun zwerfafvalbeleid en zwerfafvalgegevens doorgeven voor de verantwoording).
- Monitoring Basis (via dezelfde tool kan met meer gegevens gebruik gemaakt worden van benchmarking ten behoeve van inzichtverwerving, kennisdeling en om de effectiviteit van aanpakken te meten en te optimaliseren).
- Monitoring Plus (inclusief monitoringprotocol en advies locatieselectie).
- Winkelgebieden Scan (de schoonscore geeft voor elk winkelgebied aan waar de verbeteringskansen liggen).
- Uitgebreide effectmeting gemeente (door periodieke metingen worden lokale effecten en resultaten van ingezette interventies in kaart gebracht).
- Benchmark Schoon (gedetailleerd inzicht in prestaties in het beheer en onderhoud van de openbare ruimte).

5. Kennisdeling

NederlandSchoon stimuleert de kennisuitwisseling om hiermee gemeenten te ondersteunen, te inspireren en te helpen. NederlandSchoon biedt voor iedere bestedingscategorie advies, producten en ondersteuning aan. Een ingediende aanpak, activiteit of jaarplan zwerfafval kan daarom in overleg met de betreffende gemeente door NederlandSchoon worden gebruikt in uitingen, brochures en op de website.

NederlandSchoon heeft voorbeelden van mogelijkheden voor extra aanpak passend binnen de bestedingscategorieën. Een uitgebreid overzicht en meer informatie is te vinden op www.nederlandschoon.nl.

Meer informatie

Met inhoudelijke vragen kunt u contact opnemen met NederlandSchoon via Zwerfafvalvergoeding@nederlandschoon.nl of 070 – 304 2080.

Met vragen over het proces of het gebruik van WasteTool kunt u contact opnemen met uw adviseur van Nedvang via info@nedvang.nl of 010 – 420 6161.

Bijlagen

Bijlage 1: Verantwoorden vergoeding extra jaarplan 2013-2017

Algemeen

De Zwerfafvalvergoeding uit de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022 ondersteunt gemeenten bij de optimalisering van het zwerfafvalbeleid. In de periode 2013-2017 zijn er budgetten niet volledig benut door gemeenten. Deze budgetten konden middels een extra jaarplan 2013-2017 nog worden opgevraagd. Deze budgetten moeten uiteindelijk nog verantwoord worden.

Verantwoording jaarplan 2013-2017

- De gemeente dient uiterlijk in het eerste kwartaal - 1 januari tot 1 april 2020 – de verantwoording van het extra jaarplan 2013-2017 via WasteTool in. De verantwoording heeft betrekking op de uitgevoerde extra aanpak van zwerfafval door de gemeente volgens het jaarplan in de periode 2018 en 2019.
- De verantwoording bevat een inhoudelijke en een financiële component. Om een beeld te krijgen van de zwerfvalaanpak dient een omschrijving van de daadwerkelijke uitgevoerde activiteiten en het effect van de genomen maatregelen te worden gerapporteerd. In de financiële verantwoording wordt dezelfde indeling als de begroting toegepast en worden verschillen tussen begroting en realisatie toegelicht. Door het toevoegen van een uitdraai van de projectadministratie/overzicht van de uitgaven en een upload van ten minste 15 kopieën van de hoogste facturen van het bestede bedrag, kunnen de activiteiten, bestedingen en inzet financieel worden onderbouwd. Ook de eigen inzet dient financieel onderbouwd te worden. Dit kan door opname van de uren in de projectadministratie op basis van werkelijke geautoriseerde tijdsbesteding en een berekening van de tarieven op basis van de werkelijke directe kosten.
- De gemeente heeft de mogelijkheid af te wijken van het ingediende jaarplan. De uitvoering en activiteiten dienen wel te passen binnen de extra aanpak van zwerfafval.
- Bij een lagere verantwoording dan het aangevraagde voorschot, wordt het restant budget 2013-2017 teruggevorderd.
- Bij een overschrijding van het begrote bedrag, komen deze uitgaven voor eigen rekening van de gemeente. Indien de gemeente ruimte heeft, kan een activiteit verschoven worden naar de reguliere verantwoording over 2019 om vanuit de Zwerfafvalvergoeding 2019 betaald te worden, mits de besteding kan worden gekoppeld aan één van de bestedingscategorieën. Dubbele verantwoording van dezelfde uitgaven is niet toegestaan.
- Bij niet of te laat indienen van de verantwoording wordt de uitbetaling van het aangevraagde budget over 2013-2017 teruggevorderd.
- De verantwoording jaarplan 2013-2017 staat los van de reguliere verantwoording over 2019, die ook in het eerste kwartaal van 2020 plaatsvindt.

Beoordelen verantwoording 2013-2017

- De verantwoording van de gemeente wordt in samenwerking door NederlandSchoon en Nedvang beoordeeld.
- Er wordt beoordeeld voor 1 augustus 2020:
 - of de activiteiten passen binnen de extra aanpak van zwerfafval.
 - of de financiële onderbouwing toereikend is.
- Indien de ingediende verantwoording onvolledig of onjuist is, heeft de gemeente vier weken om aanvullingen of aanpassingen door te voeren en de verantwoording opnieuw in te dienen.
- De gemeente verneemt voor 1 oktober 2020 of de verantwoording toereikend is en de Zwerfafvalvergoeding 2013-2017 is vastgesteld.

- Indien uit de verantwoording van de gemeente onvoldoende de extra aanpak van zwerfafval blijkt in relatie tot de categorieën of de verantwoording na verzoek tot aanpassing onvolledig/onjuist blijft, dan wel na de deadline wordt aangeleverd, wordt het voorschot over 2013-2017 teruggevorderd.
- Eerder aangevraagde Zwerfafvalvergoedingen die reeds zijn overgemaakt als voorschotten en niet verantwoord zijn, worden eveneens teruggevorderd.
- Na goedkeuring van een verantwoording, wordt de verrekening afgewikkeld en wordt de goedkeuring opgenomen in WasteTool. Eventuele niet bestede vergoedingen worden teruggevorderd of verrekend met toekomstige betalingen.

Voor verdere uitleg over indienen en verantwoorden algemeen, zie handleiding Zwerfafvalvergoeding hoofdstuk 4.

Bijlage 2: Richtlijn Schoon Belonen

Richtlijnen Programma Schoon Belonen

In artikel 5 van de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013 – 2022 (hierna: de Raamovereenkomst) is afgesproken dat jaarlijks € 20 miljoen ter beschikking wordt gesteld aan gemeenten voor de extra aanpak van zwerfafval. De hoogte van deze Zwerfafvalvergoeding per gemeente is gebaseerd op het aantal inwoners in het voorgaande jaar (t-1).

Mede in dat kader werken gemeenten en maatschappelijke organisaties samen binnen het Programma Schoon Belonen (hierna: het Programma) om zwerfafval in Nederland zoveel mogelijk te voorkomen en bestrijden.

Het Programma is structureel en gericht om de aanpak van zwerfafval een extra impuls te geven met een focus op educatie, gedragsverandering en bewustwording van consumenten onder meer door het aan de bron scheiden van kleine PET-flesjes. Alle gemeenten met een deelnemersovereenkomst met Nedvang in het kader van de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013 - 2022 kunnen zich aansluiten om bij inwoners, en met name jongeren, het bewust en verantwoord omgaan met grondstoffen te stimuleren. Het inzamelsysteem dient kostenefficiënt te zijn en aantrekkelijk voor deelname door organisaties als verenigingen, sportclubs en scholen.

Ter inspiratie kunnen de gemeenten gebruik maken van de kennis, ervaringen en materialen via NederlandSchoon om gedrag rondom zwerfafval te veranderen. Voor de beloning en de uitvoering kunnen de gemeenten de Zwerfafvalvergoeding inzetten.

In aanvulling op de Zwerfafvalvergoeding kan de gemeente onder het Programma in aanmerking komen voor een vergoeding voor materiaal dat onder het Programma is ingezameld en dat aantoonbaar is gerecycled. De vergoeding is gelijk aan de vergoeding waartoe de gemeente ook gerechtigd is ten aanzien van bron gescheiden verpakkingsafval afkomstig van huishoudens. De voorwaarden worden nader uitgewerkt in het Uitvoerings- en Monitoringsprotocol (hierna: UMP). De gemeente dient onder het Programma in ieder geval te voldoen aan alle volgende voorwaarden:

Voorwaarden deelname

- De gemeente heeft een deelnemersovereenkomst in het kader van de Raamovereenkomst met Nedvang.
- De Procedure in Bijlage G5 UMP wordt volledig gevolgd met betrekking tot de aanvraag en verantwoording van het door de gemeente ingediende plan en in dat plan zijn de onderwerpen meegenomen die ten aanzien van het Programma moeten worden vermeld.
- De deelname aan het Programma is initieel een jaar, waarna de deelname jaarlijks met dezelfde termijn verlengd kan worden. Deelname aan het Programma eindigt automatisch bij het eindigen van de Raamovereenkomst.
- De deelname aan het Programma door de gemeente en/of de maatschappelijke organisaties mag – onder meer door de samenstelling van het Materiaal en de vermenging van het Materiaal met ander verpakkingsafval en/of drankenkartons – geen nadelige financiële of milieu impact hebben op de inzameling en recycling van verpakkingsafval en drankenkartons afkomstig van huishoudens binnen de gemeente en op (de aantoonbaarheid van) het daarmee te behalen milieurendement.

Voorwaarden ingezameld materiaal

- De gemeente zamelt bij de maatschappelijke organisaties uitsluitend materiaal in dat bestaat uit kleine plastic flesjes, blikjes en eventueel ander verpakkingsmateriaal bestaande uit kunststof en/of metalen verpakkingen en/of drankenkartons (het "Materiaal").
- Het Materiaal moet zodanig van samenstelling zijn dat het ook als bron gescheiden kunststof verpakkingsafval of drankenkartons afkomstig van huishoudens ingezameld had mogen worden.

- Het Materiaal dient:
 - ingezameld te zijn door maatschappelijke organisaties binnen de gemeente (i.e. verenigingen, sportclubs en scholen) die vooraf zijn genoemd in het goedgekeurde plan van de gemeente conform de procedure in Bijlage G5 UMP.
 - direct in verband met en rondom de primaire activiteit van de maatschappelijke organisatie te zijn ingezameld en niet direct of indirect afkomstig te zijn van "externe" inzamelingsacties; en
 - geen materiaal te zijn dat direct of indirect afkomstig is van bedrijfsmatige ontdoeners.

Aansprakelijkheid

De aansprakelijkheid en vrijwaringen gelden zoals opgenomen in de deelnemersovereenkomst van de gemeente met Nedvang.

Beschikbare materialen

- Inzamelmiddelen
- Communicatiematerialen

Aanvragen via www.nederlandschoon.nl (in de webshop)

Voorwaarden beschikbare informatie uit de (zwerf)afvaladministratie

- De gemeente dient een afvaladministratie te voeren ten aanzien van het Materiaal zoals vastgelegd in het UMP (UP-G).
- De gemeente dient in het goedgekeurde plan conform hoofdstuk 2 op te nemen met welke maatschappelijke organisaties de gemeente aan het Programma deelneemt.
- Uitgevoerde zwerfafvalacties en het behaalde resultaat dient per maatschappelijke organisatie gescheiden geadmistreerd te worden van de inzameling/recycling van het verpakkingsafval en de drankkartons afkomstig van huishoudens.
- In het plan van de gemeente als bedoeld in Bijlage G5 UMP dient te zijn beschreven hoe de hoeveelheden ingezameld Materiaal per maatschappelijke organisatie worden bepaald en vastgelegd.

Audit

De gemeente dient te allen tijde mee te werken aan kwaliteits- en administratieve controles van Nedvang, onder meer ten aanzien van de (zwerf)afvaladministratie waarbij ieder de eigen kosten draagt van een dergelijke controle. Tijdens deze controle kunnen alle bovenstaande punten worden getoetst.